

Co o odpadach i gospodarowaniu odpadami wiedzieć należy?

Odpady to wszystkie nieprzydatne substancje i przedmioty, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do ich pozbycia się jest zobowiązany.

Wytwórcą odpadów jest każdy, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów.

Badania prowadzone przez Europejską Agencję Ochrony Środowiska wskazują, że wzrost ilości odpadów to jeden z ważniejszych problemów środowiskowych krajów Unii Europejskiej. Rocznie produkujemy ok. 1,3 miliarda ton odpadów, z czego aż 14% stanowią odpady komunalne, których przeciętny mieszkaniec Europy produkuje ok. 400 kg na rok. Niestety, większość z nich wciąż trafia na składowiska, stając się źródłem zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody.

RODZAJE ODPADÓW

Jest kilka różnych sposobów klasyfikowania odpadów. Najbardziej zrozumiały dla każdego jest potoczny podział na odpady:

- komunalne
- opakowaniowe (papier, szkło, plastik, drewno, wielomateriałowe)
- niebezpieczne, w tym:
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
 - baterie i akumulatory
 - przeterminowane leki
 - farby, smary, lakiery, kleje
- wielkogabarytowe (stare meble)
- zielone

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2017 r., poz.1923) wyróżnia się 20 grup odpadów w zależności od źródła ich powstawania.

HIERARCHIA POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

Odpady są nieodłącznym elementem naszego życia i funkcjonowania, dlatego tak ważna jest znajomość podstawowych definicji i zasad nimi związanych.

W pierwszej kolejności należy zapoznać się z hierarchią postępowania z odpadami (zgodnie z art. 17 ustawy o odpadach)

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów
2. Przygotowanie do ponownego użycia
3. Recykling oraz inne metody odzysku
4. Unieszkodliwianie

Ad. 1. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

CO ZROBIĆ, ŻEBY NASZEGO ŻYCIA NIE ZDOMINOWAŁY GÓRY ŚMIECI?

Zasada 3R Reduce, Reuse, Recycle, czyli Redukcja, powtórne użycie, przetwarzanie

1. Minimalizacja ilości kupowanych rzeczy – bycie świadomym konsumentem

Istnieje wiele sposobów na to, aby już na etapie zakupu zmniejszać ilość powstających później odpadów – np. można wybierać proste opakowania, najlepiej szklane lub papierowe, rezygnować z jednorazówek wybierając torby materiałowe, kupować jedno duże opakowanie zamiast kilku małych, ewentualnie dokonywać zakupu produktów pozbawionych „dekoracyjnych” opakowań – najlepszym przykładem jest tutaj pasta do zębów pozbawiona dodatkowego opakowania papierowego.

2. Wielokrotne wykorzystywanie posiadanych rzeczy.

W miarę możliwości w wielu sferach/płaszczyznach naszego codziennego funkcjonowania, od wspomnianych już toreb na zakupy wielokrotnego użytku, zrezygnowanie z plastikowych sztućców i talerzy (np. w trakcie spotkań towarzyskich na powietrzu), zamiana produktów jednorazowych na produkty z wymiennymi wkładami, a jeśli nie potrzebujesz już jakiejś rzeczy wymień ją sprzedaj albo oddaj, ale nie wyrzucaj (może to dotyczyć odzieży, zabawek i wielu innych produktów).

3. Segregowanie materiałów i surowców, tak, by mogły być powtórnie wykorzystane.

Wydawać by się mogło, że segregowanie odpadów to nic trudnego i każdy z nas wie jak należy prawidłowo segregować odpady. Niemniej jednak doświadczenie pokazuje, że wciąż możemy robić to lepiej. Dlatego tak ważne jest nieustanne przypomnianie podstawowych zasad segregacji odpadów – z podziałem na następujące frakcje:

Ad.2. PRZYGOTOWANIE DO PONOWNEGO UŻYCIA, czyli poprawne zagospodarowanie odpadów

Realizacja tej zasady wyraża się poprzez właściwe i rzetelne gospodarowanie odpadami, na które składa się kilka ważnych elementów.

Gospodarowanie odpadami

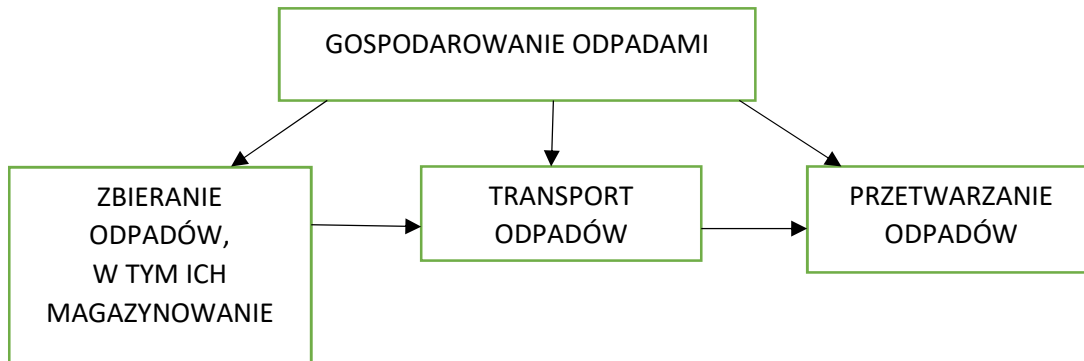
Należy przez to rozumieć:

zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Zbieranie odpadów, rozumie się przez to gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów.

Przetwarzanie odpadów, rozumie się przez to procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Można to w sposób prosty zobrazować:

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów

Magazynowanie odpadów może odbywać się na terenie, do którego posiadacz ma tytuł prawny. Odbywa się ono wyłącznie w ramach wytwarzania, zbierania lub przetwarzania.

Odpady, z wyjątkiem odpadów przeznaczonych do składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż 3 lata.

Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane wyłącznie w celu zebrania odpowiedniej ilości tych odpadów do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez rok.

Nie należy mylić magazynowania odpadów ze składowaniem!!!

Podstawą i punktem wyjścia dla każdego przedsiębiorcy działającego w branży gospodarki odpadami jest art. 16 ustawy o odpadach, który stanowi, że gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi i środowiska w szczególności gospodarka odpadami nie może:

- 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;
- 2) powodować uciążliwości przez hałas lub zapach;
- 3) wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.

Ad.3. RECYKLING

rozumie się przez to odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk

Selektywna zbiórka ułatwia zatem recykling wielu surowców wtórnych, lecz przede wszystkim szkła, papieru, tworzyw sztucznych, aluminium i opakowań wielomateriałowych. Najważniejsze rodzaje recyklingu to:

Recykling materiałowy - polega na przetwarzaniu surowca wtórnego z powrotem w produkt o wartości użytkowej; proces recyklingu materiałowego (czasem zwanego też mechanicznym) przebiega w oparciu o wykorzystanie procesów fizycznych, takich jak topienie, suszenie, granulacja itp., nie zmienia przy tym podstawowych cech surowca; procesy te są zwykle proste pod względem technologicznym, ale wymagają zastosowania czystego, jednorodnego odpadu,

Recykling surowcowy - polega na odzyskiwaniu (przynajmniej części) surowców użytych do wyprodukowania danego materiału; proces recyklingu surowcowego wymaga zwykle skomplikowanych instalacji, zastosowania wysokich temperatur lub ciśnienia oraz ściśle określonych i kontrolowanych warunków; technologia recyklingu surowcowego często opiera się na procesach takich jak piroliza, gazyfikacja, depolimeryzacja czy wytop redukcyjny w piecach hutniczych – w obecnych warunkach rynkowych jedynie ten ostatni proces wydaje się uzasadniony ekonomicznie na skalę przemysłową,

Recykling organiczny - polega na obróbce tlenowej (w tym kompostowaniu) lub beztlenowej odpadów, które ulegają rozkładowi biologicznemu w kontrolowanych warunkach, przy wykorzystaniu mikroorganizmów

Ad.4. UNIESZKODLIWIANIE

odpady, w pierwszej kolejności, powinny być poddane odzyskowi, a dopiero gdy takie działania są niemożliwe, dopuszczalne jest ich unieszkodliwianie. W przypadku unieszkodliwiania również została określona pewna hierarchia podejmowanych działań – preferowane są takie metody unieszkodliwiania, jak kompostowanie i przetwarzanie termiczne. Składowanie jest dopuszczalne, jeżeli unieszkodliwianie w inny sposób jest niemożliwe z przyczyn technologicznych albo nieuzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych. W Polsce główną metodą zagospodarowania odpadów pozostaje składowanie, niewiele zebranych odpadów poddaje się kompostowaniu i przetwarzaniu termicznemu

A teraz praktyka:

Na terenie Miasta i Gminy Serock działa kilka firm zajmujących się gospodarowaniem odpadami, głównie ich zbieraniem. Są to m.in. firmy zlokalizowane na terenie miejscowości Dębe takie jak ABC Recykling, PPHU EKON czy Zakład Kształtowania Terenów Zielonych. W ramach zbierania, o czym mowa wyżej, zawiera się magazynowanie odpadów, nie dłuższe jednak niż wymaga tego przygotowanie partii wysyłkowej do miejsc ich przetworzenia lub unieszkodliwienia. Zezwolenie na zbieranie odpadów, zgodnie z art. 41 ustawy *o odpadach*, wydaje, w zależności od rodzaju działalności, właściwy miejscowo marszałek województwa lub starosta. Zezwolenie na zbieranie odpadów, zgodnie z art. 44 ust 1 ustawy *o odpadach* udzielane jest na czas określony, nie dłuższy niż 10 lat.

Kilka słów o rekultywacji składowiska

Każde składowisko odpadów, po zakończeniu przyjmowania na nie odpadów i po uzyskaniu decyzji o zamknięciu musi zostać poddane rekultywacji.

Rekultywacja to proces przywracania wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanych przez działalność człowieka. Rekultywacja musi być prowadzona w sposób zabezpieczający środowisko przed szkodliwym oddziaływaniem składowiska na wody powierzchniowe, podziemne oraz na powietrze, a także w sposób integrujący obszar składowiska z jego otoczeniem.

Jest to zatem ciągły procesem, który ma przywrócić użyteczność terenom zdegradowanym. Podstawowym celem jest zagwarantowanie jak najszybszych przemian biochemicznych masy odpadów przy jak najmniejszej uciążliwości dla środowiska.

Rekultywacje składowisk przeprowadza się w dwóch etapach:

1. rekultywacja techniczna obejmuje ukształtowanie bryły składowiska w taki sposób, aby stworzyć właściwe warunki spływu powierzchniowego wód opadowych,
2. rekultywacja biologiczna obejmuje zabezpieczenie stateczności zboczy poprzez zabudowę biologiczną, przeciwerozyjną obudowę zboczy i wierzchowin roślinnością pionierską, stworzenie warunków siedliskowych dla roślin. Czas rekultywacji trwa bardzo różnie w zależności od typu nieużytku, właściwości fizykochemicznych podłoża, typu zagospodarowania.

Należy pamiętać, że zagospodarowując teren składowiska po rekultywacji należy spełnić wymogi prawne wynikające m.in. z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.